

SOCIALINIAI TINKLALAPIAI IR JŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

Vincentas Lamanuskas, Violeta Šlekienė, Loreta Ragulienė

*Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų
centras, Lietuva*

Anotacija

Akivaizdu, kad naudojimas socialiniais tinklalapiais nuosekliai auga. Lietuvoje pastaraisiais metais vyksta spartus naudojimas, įskaitant ir vietinius (nacionalinius) socialinius tinklus. „Facebook“ yra tarp 10 labiausiai lankomų tinklalapių Lietuvoje. Nemaža dalis Lietuvos vartotojų naudojami keletu socialinių tinklalapių. Tai susiję su įvairiomis visuomenės veiklos sritimis. Socialiniai tinklai „keliasi“ ir į edukacinę erdvę. Dabartiniu metu daugybė įvairių socialinių tinklalapių (ar technologijų, skirtų socialiniams tinklams kurti ir juos efektyviai išnaudoti) naudojami ne tik pramogoms, laisvalaikiui ar bendravimui, bet ir mokymo / mokymosi tikslais. Ar gali socialiniai tinklai efektyviai atlikti edukacinę funkciją? Ar gali jie tapti tinkamu profesinio tobulėjimo instrumentu? Galime formuluoti daugybę klausimų.

Atliktas Lietuvos universitetų studentų tyrimas apie jų naudojimąsi socialiniais tinklais atskleidžia potencialias jų panaudojimo galimybes, taip pat kai kuriuos probleminius momentus. Nustatyta, kad nors respondentai žino gana daug socialinių tinklalapių, dažniausiai lankomi ir populiariausi yra trys: „You Tube“, „Facebook“, „Google+“. Tačiau edukacinis socialinių tinklalapių potencialas studentų vertinimuose išreikštas gana silpnai ir tai kelia pagrįstą susirūpinimą.

Pagrindiniai žodžiai: IKT, socialiniai tinklalapiai (ST), universitetų studentai.

Įvadas

Pastarąjį dešimtmetį sparti informacinių-komunikacinių technologijų plėtra vyko įvairiomis kryptimis. Technologinės galimybės išaugo itin smarkiai. Ypač sparti buvo interneto ir su juo susijusių technologijų plėtra. Rinkoje atsirado gana daug interneto paslaugų teikėjų, jų skaičius ir toliau auga. Kinta interneto ryšio būdai – nuo paprasto naudojimosi telefono linijų modemais (*dial-up*) iki plačiajuosčio interneto technologijos (DSL) ir kabelinių TV interneto tinklų. Galima teigti, kad per minėtąjį laikotarpį *Web 1.0* internetą (statinis, skirtas informacijai gauti) pakeitė *Web 2.0* internetas (socialinis). Atsirado ir plėtojasi internetiniai dienoraščiai, socialiniai portalai, technologijos, leidžiančios gyvai bendrauti internete (*Internet Relay Chat*, IRC), pokalbių programa *Windows Live Messenger* (MSN), ICQ forumas ir panašiai. Su „Skype“ atsiradimu internetinė telefonija įgavo kokybiškai naują pobūdį ir praktiškai tapo kasdienybe. Taigi, šiandien vartotojas internete gali susikurti savo profilį, susirasti draugų, bendrauti interesų grupėse ir panašiai. Galima teigti, kad kiekvienas žmogus savaip prisideda prie interneto, o kartu ir prie

IKT bendrąją plėtojimo prasme. Akivaizdu, kad šalia technologinių problemų iškylo ir socialinės interneto problemos. Socialiniai tinklalapiai glaudžiai susiję su ekonominiais, psichologiniais, edukaciniais, paleologiniais ir kitais aspektais. Tyrimų, pagrindžiančių socioedukacinius socialinių tinklalapių aspektus, stokojama. Svarbu ne tik žinoti, kiek laiko vartotojai praleidžia naršydami internete, bet kiek to laiko yra skiriama bendravimui socialiniuose tinklalapiuose, kurie iš jų yra patys populiariausi ir kodėl, kaip respondentai vertina socialinių tinklalapių funkcijas, ką jie apskritai žino apie juos, kokius įžvelgia privalumus, trūkumus ir pavojus. Pagaliau svarbu išsiaiškinti, ar naudojimasis socialiniais tinklalapiais kaip nors gerina informacinius-komunikacinius gebėjimus.

Akivaizdu, kad naudojimasis socialiniais tinklalapiais nuosekliai auga. Lietuvoje pastaraisiais metais vyksta spartus naudojimasis, įskaitant ir vietinius (nacionalinius) socialinius tinklus. *Facebook* yra tarp 10 labiausiai lankomų tinklalapių Lietuvoje. Nemaža dalis Lietuvos vartotojų naudojami keletu socialinių tinklalapių. Tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje socialiniais tinklalapiais aktyviai domisi verslas. Akivaizdi tendencija – socialinių tinklų galimybių išplėtimas verslo aplinkoje. Jei anksčiau buvo manoma, kad naudojimasis socialiniais tinklais yra laiko švaistymas, tai pastaraisiais metais verslas randa vis daugiau priežasčių, kodėl socialiniai tinklai turėtų būti panaudojami. Tai ir rinkodara, paslaugų ir produktų reklama, naujų klientų paieška, bendradarbiavimo plėtra ir t. t. Kitas dalykas – informacijos srautai ir apimtys tikrai nemažės ir todėl informacijos panaudojimas ir valdymas bendra prasme išliks aktualus.

Svarbi motyvacijos mokytis ir tobulėti problema. Nepaisant edukacijos mokslų pasiekimų, motyvacijos skatinimo problema išlieka viena iš rimčiausių. Tačiau stebint vaikus ir paauglių veiklą naudojantis IKT, ypač socialiniais tinklalapiais, matoma itin aukšta motyvacija, poreikis naudotis socialiniais tinklalapiais. Vadinasi, svarbu išnaudoti šią motyvaciją, kitaip sakant, socialinių tinklalapių galimybes edukacine prasme. Jau yra įprasta ir tarsi savaime suprantama kalbėti apie aukštąsias technologijas pramonėje, medicinoje, farmacijoje, žemės ūkyje ir t. t. Kažkodėl mažai kalbama arba nekalbama išvis apie aukštąsias technologijas švietime (aukštųjų technologijų pedagogika).

Dabartiniu metu daugybė įvairių socialinių tinklalapių (ar technologijų, skirtų socialiniams tinklams kurti ir juos efektyviai išnaudoti) naudojami ne tik pramogoms, laisvalaikiui ar bendravimui, bet ir mokymo / mokymosi tikslais. Pvz., verslo srities įmonėse ir organizacijose gerai žinoma vidinio mokymosi ir informavimo sistema, kuria naudojantis galima operatyviai perteikti informaciją, naujienas ir t. t. (*Intra Organisational Learning*, IOL). Gana plačiai panaudojamos sistemos, skirtos tiek dėstytojų, tiek studentų profesinei kvalifikacijai kelti, o kai kuriais atvejais ir išsilavinimui įgyti (*Formal Structured Learning*, FSL). Kalbant apie socialinius tinklalapius itin reikšmingas tampa vadinamasis atsitiktinis / savaiminis mokymasis. Tai vyksta tuomet, kai vartotojas, naudodamasis socialiniais tinklais, gauna ar sužino kažką naujo pats neretai sąmoningai to nesuvokdamas (*Accidental & Serendipitous Learning*, ASL). Neabejotina, kad dabartiniai socialiniai tinklalapiai tam tikra prasme realizuoja savaiminį mokymąsi. Ir toliau išlieka problemiškas mokytojo vaidmuo.

Būtinai nauji, išsamūs empiriniai tyrimai. Ankstesni tyrimai (Lamanauskas ir kt., 2010) parodė, kad studentai turi neribotą prieigą prie interneto, galimybę naudotis plačiajuosčiu (kabeliniu), telefono linijos (modemo) ar bevieliu internetu. Todėl nestebina, kad toks didelis skaičius respondentų naudojami internetu net kelis kartus per dieną. Minėtas

tyrimas taip pat parodė, kad studentai internetą naudoja ne tik bendravimui (naudojimo indeksas $NI = 0,92$, $SD = 0,21$), bet ir bendros informacijos paieškai ($NI = 0,91$, $SD = 0,19$), el. pašto paslaugoms ($NI = 0,86$, $SD = 0,26$), klausytis muzikos ($NI = 0,84$, $SD = 0,28$), studijoms ($NI = 0,81$, $SD = 0,26$) ir kt. Natūralu, kad kalbant apie socialinius tinklalapius bene didžiausias dėmesys skiriamas *Facebook*'ui. Kaip teigia tyrėjai, *Facebook* siūlo daugybę galimybių tiek IKT specialistams, tiek ugdytojams (Awouters, Palmaers, Veltjen, 2011).

Problemiškumas slypi ne tik aukščiau aptartuose dalykuose. Itin svarbūs privatumo klausimai (Acquisti, Gross, 2005; Kolek & Saunders, 2008) bei apskritai socialinės elgsenos, įpročių, naudojimosi technologijomis (Gemmill, Peterson, 2006) ir kiti klausimai. Jesse P. Mendez, J. Curry, M. Mwavita, K. Kennedy, K. Weinland, K. Bainbridge (2009) tyrinėjo akademinės sąveikos socialiniuose tinklalapiuose problematiką. Jie nustatė, kad studentai naudojami socialiniais tinklalapiais gana produktyviai, tačiau daugiausia socialinės komunikacijos tikslais. Kitaip sakant, išlieka strategija kurti asmeninius ryšius ir juos plėtoti virtualiame internetiniame pasaulyje bendraujant per internetinius socialinius tinklalapius. Naudojimasis naujausiomis technologijomis sparčiai auga, nors toks augimas gana skirtingas įvairiose šalyse. Pavyzdžiui, Japonijoje tiek mokytojai, tiek dėstytojai stengiasi panaudoti kuo daugiau technologijų savo tiesioginiame darbe (Taynton, 2012), tačiau lieka neaišku, kaip studentai suvokia save kaip technologijų vartotojus, kokios jų nuostatos technologijų atžvilgiu. Aktualus akademinis pasiekimų klausimas. S. Rouis, M. Limayem, E. Salehi-Sangari (2011) nustatė, kad naudojimasis socialiniais tinklalapiais blogina akademinis studentų pasiekimus. Jie teigia, kad *Facebook* negatyviai veikia studentų akademinę pareigų atlikimą ir pan. Tyrimas, atliktas Čekijoje, taip pat parodė, kad ST vartotojus labiau žavi socialiniai naudojimosi tokiais tinklalapiais parametrai (pvz., susirasti draugų, užmegzti naujus ryšius ir kt.) nei akademinis klausimų ar problemų sprendimas (pvz., gauti trūkstamos informacijos, patarimų, rekomendacijų ir kt.) (Karliček, Tomek, Hasprova, Zamazalova, 2012). Nepaisant abejonių, socialiniai tinklalapiai turi daugybę neatskleistų edukacinių galimybių.

Taigi, šio tyrimo objektas yra naudojimasis socialiniais tinklalapiais. Tyrimo tikslas yra įvertinti, kaip Lietuvos universitetų studentai naudojami socialiniais tinklalapiais, kaip juos vertina, kokią turi nuomonę apie įvairius socialinius tinklalapius, ką apie juos žino. Pagrindiniai tyrimo klausimai yra:

- Kokius socialinius tinklalapius studentai žino ir kokiais naudojami dažniausiai.
- Kokiomis socialinių tinklalapių funkcijomis studentai naudojami ir kodėl.
- Ar studentams patinka socialiniai tinklalapiai ir kodėl.
- Ką studentai žino apie tai, kaip socialiniai tinklalapiai naudoja paskelbtą asmeninę bei kito pobūdžio informaciją.
- Koks studentų požiūris į socialinių tinklalapių teikiamas galimybes.

Pirminiai tyrimo rezultatai yra paskelbti anksčiau (Lamanauskas, Šlekienė, Ragulienė, 2012).

Tyrimo metodologija

Siekiant sužinoti Lietuvos studentų nuomonę apie socialinius tinklus ir jų panaudojimo galimybes, 2012 m. tyrime dalyvavo 918 universitetinių studijų pirmojo–ketvirtojo kurso studentų (1 lentelė). Iš jų – 831 Šiaulių universiteto ir 87 – Lietuvos edukologijos universiteto studentai. Pagal lytį tyrime dalyvavo: merginos – 579/63,1% ir vaikinai – 339/36,9%. Pagal kursus tyrime dalyvavo: I kurso studentai – 212/23,1%, II kurso – 239/26,0%, III kurso – 368/40,1%, IV kurso – 99/10,8%.

1 lentelė

Tiriamųjų charakteristika (N/%)

Pagal lytį	Studentė (mergina)		Studentas (vaikinas)		Iš viso
	579/63,1		339/36,9		918/100
Pagal universitetą	Šiaulių universitetas		Lietuvos edukologijos universitetas		
	831/90,5		87/9,5		
Pagal kursus	I kursas	II kursas	III kursas	IV kursas	
	212/23,1	239/26,0	368/40,1	99/10,8	

Studentai apklausti Šiaulių universiteto visuose fakultetuose, o Lietuvos edukologijos universitete – Ugdymo mokslų ir Gamtos mokslų fakultetuose. Pagal fakultetus respondentai pasiskirsto taip: daugiausia apklaustųjų iš Technologijos (203/22,1%), Humanitarinio (140/15,3%), Socialinių mokslų (135/14,7%) bei Socialinės gerovės ir negalės studijų (103/11,2%) fakultetų (2 lentelė). Pagal studijų kryptis respondentai – inžinerinių, socialinių, humanitarinių, fizinių mokslų atstovai.

2 lentelė

Respondentų pasiskirstymas pagal fakultetus (N/%)

Eil. nr.	Fakultetas	Studentų skaičius (N)	Procentinis skaičius (%)
1.	Ugdymo mokslų (LEU)	42	4,6
2.	Gamtos mokslų (LEU)	45	4,9
3.	Edukologijos (ŠU)	82	8,9
4.	Gamtos mokslų (ŠU)	90	9,8
5.	Humanitarinis (ŠU)	140	15,3
6., 7.	Matematikos ir informatikos (ŠU)	60	6,5
8.	Menų (ŠU)	18	2,0
9.	Socialinės gerovės ir negalės studijų (ŠU)	103	11,2
10.	Socialinių mokslų (ŠU)	135	14,7
11.	Technologijos (ŠU)	203	22,1

Tyrimo instrumentas

Tyrimė naudotas autorių parengtas klausimynas. Anketą *Socialiniai tinklalapiai* sudaro 16 dalių klausimynas, kuriame 3 klausimai skirti respondentų charakteristikai nustatyti, 5 – atviro tipo klausimai. 6-asis skirtas įvertinti įvairių socialinių tinklalapių naudojimo dažnį, kuriame pateiktos pagrindinės 23 svetainės. 8-asis klausimas skirtas įvertinti socialinių tinklalapių funkcijas (pvz.: komunikacija, draugų paieška, keitimasis informacija ir t. t.). Be to, pateikti 26 įvairūs teiginiai apie socialinių tinklalapių svetaines, ir respondentų prašyta juos įvertinti ranginėje Likert'o skalėje (nuo „visiškai sutinku“ iki „visiškai nesutinku“).

Statistinė duomenų analizė

Tyrimo duomenų analizei buvo taikoma aprašomoji statistika (absoliutūs ir santykiniai dažniai, standartiniai nuokrypiai). Kiekvienam teiginiui buvo skaičiuotas populiarumo indeksas ($0 \leq PI \leq 1$). Kuo PI vertė arčiau 1, tuo šis teiginys svarbesnis, vadinasi, respondentas labiau jį vertina. Skirtumams tarp kintamųjų nustatyti naudotas parametrinis t-testas. Atlikta faktorinė analizė pagrindinių komponentų analizės metodu, panaudojant *Varimax* rotaciją su *Kaiser* normalizacija. Duomenys apdoroti statistine programa *SPSS*.

Tyrimo rezultatai

Respondentų klausta apie naudojamąsi internetu ir dalyvavimą socialiniuose tinklalapiuose. Klausimo *Kaip dažnai naudojotės internetu?* analizė parodė, kad net 795/86,6% studentai internetu naudojami kelis kartus per dieną, 81/8,8% – kartą per dieną, o kelis kartus per savaitę ar rečiau – nedidelė dalis respondentų (3 lentelė). Tyrėjų grupė domino, kaip dažnai ir kiek laiko studentai praleidžia socialiniuose tinklalapiuose. Klausimo *Kaip dažnai lankotės internetiniuose socialiniuose tinklalapiuose?* analizė (3 lentelė) parodė, kad 500/54,5% respondentų bent kelis kartus per dieną lankosi internetiniuose socialiniuose tinklalapiuose, 247/26,9% – bent kartą per dieną. Tik nedidelė dalis apsilanko kelis kartus per savaitę. 1,6% respondentų neturi susikūrę asmeninio profilio socialiniuose tinklalapiuose, tačiau internetu jie naudojami.

3 lentelė

Studentai apie naudojamąsi internetu ir dalyvavimą socialiniuose tinklalapiuose (N/%)

Kaip dažnai naudojotės?	Internetu		Socialiniais tinklalapiais	
	N	%	N	%
Kelis kartus per dieną	795	86,6	500	54,5
Kartą per dieną	81	8,8	247	26,9
3–5 kartus per savaitę	26	2,8	34	3,7
1–2 kartus per savaitę	12	1,3	53	5,8
Kas kelias savaites	3	0,4	17	1,8
Rečiau	1	0,1	52	5,7
Nesinaudoja	0	0	15	1,6
Iš viso	918	100,0	918	100,0

Tikslinga buvo paanalizuoti respondentų naudojimąsi internetu ir tuo pat metu dalyvavimą socialiniuose tinkluose. Iš respondentų, kurie kelis kartus per dieną naudojami internetu, atsakymų gauta, kad socialiniuose tinkluose jie dalyvauja taip: 61,0% – kelis kartus per dieną, 23,9% – kartą per dieną, 4,5% – 1–2 kartus per savaitę, 6,0% – rečiau nei kas kelios savaitės ir 0,9% nedalyvauja socialiniuose tinklalapiuose.

Įdomu buvo sužinoti, kiek laiko vidutiniškai studentai praleidžia internete ir socialiniuose tinklalapiuose vieno apsilankymo metu. Pasirodo, kad 242/26,4% respondentai internete vieno apsilankymo metu praleidžia nuo vienos iki dviejų valandų (4 lentelė), 237/25,8% – tarp pusės valandos ir vienos valandos ir 202/22,0% – tarp dešimt ir trisdešimt minučių. 101/11,0% respondentas internete praleidžia daugiau nei tris valandas. Kadangi dauguma studentų (3 lentelė) internetu naudojami kelis kartus per dieną, vadinasi, jaunimas gana daug savo laiko praleidžia ir socialiniuose tinklalapiuose.

4 lentelė

Studentai apie laiką, praleidžiamą internete ir socialiniuose tinklalapiuose (N/%)

Kiek laiko vidutiniškai praleidžiate vieno apsilankymo metu?	Internete		Socialiniuose tinklalapiuose	
	N	%	N	%
Mažiau nei 10 min.	18	1,9	191	21,2
Tarp 10 ir 30 min.	202	22,0	377	41,7
Tarp 30 min. ir 1 val.	237	25,8	151	16,7
Tarp 1 ir 2 val.	242	26,4	113	12,5
Tarp 2 ir 3 val.	118	12,9	43	4,8
Daugiau nei 3 val.	101	11,0	28	3,1
Iš viso	918	100,0	903	100,0

Į klausimą *Kiek laiko vidutiniškai praleidžiate internetiniuose socialiniuose tinklalapiuose vieno apsilankymo metu?* 377/41,7% respondentai atsakė, kad praleidžia tarp dešimt minučių ir pusės valandos, o 191/21,2% – mažiau nei dešimt minučių. Palyginus su laiku, praleidžiamu apskritai internete, galima manyti, kad studentams internetas – ne tik socialiniai tinklalapiai.

Anketoje buvo pateikti mums žinomi 23 socialiniai tinklalapiai ir respondentų domėtasi, kaip dažnai juose dalyvauja. Apibendrinus galima išskirti tik dešimt socialinių tinklalapių (5 lentelė), kuriuose lankosi Lietuvos studentai. Lankomiausi internetiniai tinklalapiai: *You Tube* (PI = 0,87, SD = 0,21), *Facebook* (PI = 0,87, SD = 0,31), *Google+* (PI = 0,58, SD = 0,45). Visuose kituose socialiniuose tinklalapiuose lankosi retai ir ne visi respondentai. Nėra socialinio tinklalapio, apie kurį nežinotų nors keli respondentai. Šiuose internetiniuose portaluose kiekvienas vartotojas gali susikurti savo profilį, susirasti draugų, bendrauti interesų grupėse ir panašiai.

5 lentelė

Studentai apie dalyvavimą socialiniuose tinkluose (N/%)(NI – naudojimo indeksas, $0 \leq NI \leq 1$)

Kaip dažnai Jūs naudojātės šiais socialiniais tinklalapiais?	Kasdien	Kartą per savaitę	Kartą per mėnesį	Rečiau nei kartą per mėnesį	Nesinaudoju	NI
1. <i>You Tube</i>	580/63,2	251/27,3	50/5,4	22/2,4	15/1,6	0,87
2. <i>Facebook</i>	739/80,4	66/7,2	6/0,7	17/1,9	90/9,8	0,87
3. <i>Google+</i>	413/45,2	113/12,4	44/4,8	39/4,3	305/33,4	0,58
4. <i>Vimeo</i>	9/1,0	31/3,4	16/1,8	16/1,8	841/92,1	0,05
5. <i>Windows Live Profile</i>	11/1,2	13/1,4	7/0,8	13/1,4	869/95,2	0,03
6. <i>Twitter</i>	10/1,1	12/1,3	11/1,2	11/1,2	870/95,2	0,03
7. <i>Flickr</i>	8/0,9	13/1,4	8/0,9	10/1,1	875/95,7	0,03
8. <i>Dailymotion</i>	6/0,7	9/1,0	13/1,4	19/2,1	867/94,9	0,03
9. <i>MySpace</i>	4/0,4	5/0,5	11/1,2	24/2,6	869/95,2	0,02
10. <i>Reddit</i>	6/0,7	10/1,1	3/0,3	1/0,1	894/97,8	0,02

Respondentų prašyta įvertinti socialinių tinklalapių funkcijas pagal jų svarbą jiems. Pateiktas 14 funkcijų reikėjo įvertinti penkių balų skalėje nuo 1 – „visai nesvarbu“ iki 5 – „labai svarbu“. Skaičiuotas populiarumo indeksas. Funkcijos pagal svarbą pateiktos 6 lentelėje.

6 lentelė

Socialinių tinklalapių funkcijų svarba (N= 918)(PI – populiarumo indeksas, $0 \leq PI \leq 1$)

	Funkcijos	PI	SD
1.	Bendravimas (įskaitant bendravimą interesų grupėse)	0,76	0,29
2.	Mokymasis ir keitimasis informacija	0,74	0,32
3.	Žinučių rašymas	0,612	0,33
4.	Keitimasis foto-, video- ir pan.	0,57	0,33
5.	Laisvalaikio praleidimas	0,53	0,31
6.	Draugų paieška	0,51	0,34
7.	Internetinių nuorodų pateikimas iš interneto	0,40	0,34
8.	Videopokalbiai grupėse	0,30	0,34
9.	Flirtavimas	0,28	0,33
10.	„Šnipinėjimas“	0,26	0,33
11.	Reklama	0,24	0,31
12.	Internetinių nuorodų pateikimas iš mobiliojo telefono	0,23	0,30
13.	Žaidimai (<i>on-line</i>)	0,22	0,30
14.	Vertinimas arba „Read. Wach. Listen“ technologija	0,21	0,30

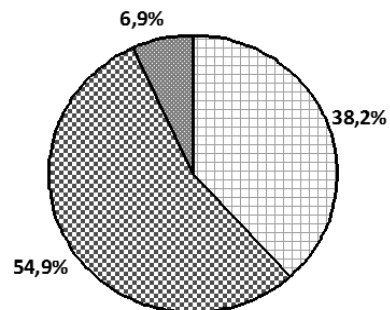
Svarbiausios funkcijos – tai bendravimas (PI = 0,76, SD = 0,29), mokymasis ir keitimasis informacija (PI = 0,74, SD = 0,32), žinučių rašymas (PI = 0,62, SD = 0,33). Tarp studentų taip pat populiaru keistis foto-, video- ir pan. (PI = 0,57, SD = 0,33), leisti laisvalaikį internete (PI = 0,53, SD = 0,31), ieškoti draugų (PI = 0,51, SD = 0,34). Dalis respondentų žavisi reklama (PI = 0,24, SD = 0,31), socialiniuose tinklalapiuose flirtuoja

(PI = 0,28, SD = 0,33), „šnipinėja“ vieni kitus (PI = 0,26, SD = 0,33). Žemiausiai vertinama „Read.Wach.Listen“ technologija (PI = 0,21, SD = 0,30) ir žaidimai (*on-line*) (PI = 0,22, SD = 0,30).

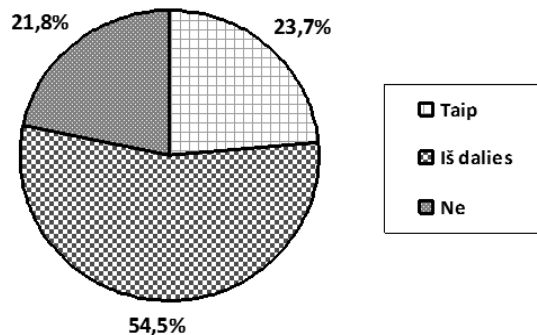
Analizė lyties aspektu parodė, kad žaidimai (*on-line*) populiareni tarp vaikinių (PI = 0,30, SD = 0,34) nei tarp merginų (PI = 0,18, SD = 0,26), ($p < 0,0001$; $df = 91$; $t = -5,94$), o bendrauja socialiniuose tinkluose labiau merginos (PI = 0,79, SD = 0,26) nei vaikinai (PI = 0,71, SD = 0,32), ($p < 0,001$; $df = 91$; $t = 3,73$). Merginos taip pat daugiau dėmesio ST skiria mokymuisi ir informacijos keitimuisi: merginų – PI = 0,82, SD = 0,26; vaikinių – PI = 0,62, SD = 0,34 ($p < 0,0001$; $df = 91$; $t = 9,58$), bei reklamos peržiūrai: merginų – PI = 0,25, SD = 0,29; vaikinių – PI = 0,23, SD = 0,32 ($p < 0,021$; $df = 91$; $t = 0,81$). Tačiau tokia ST funkcija kaip flirtavimas svarbesnė vaikinams (PI = 0,34, SD = 0,35) nei merginoms (PI = 0,22, SD = 0,30), ($p < 0,0001$; $df = 90$; $t = -6,93$). Vaikinai šiek tiek labiau naudojami internetinių nuorodų pateikimu iš mobiliojo telefono: vaikinių – PI = 0,26, SD = 0,31; merginų – PI = 0,21, SD = 0,29 ($p < 0,064$; $df = 91$; $t = -2,09$). Kitų ST funkcijų svarba vienoda tiek vaikinams, tiek merginoms. Statistiškai reikšmingo skirtumo nepastebėta ir kursų bei specialybių aspektu.

Studentų klausta, ar jiems patinka socialiniai tinklalapiai. Duomenų analizė parodė, kad 502/54,9% respondentams iš dalies patinka socialiniai tinklalapiai ir tik 63/6,9% nepatinka (1 pav.). Tuo tarpu 350/38,2% – labai patinka socialiniai tinklalapiai ir jais noriai naudojami. Nors 63/6,9% respondentams ST nepatinka, tačiau iš jų net 28,6% ST lankosi kartą per dieną, 38,1% – rečiau nei kas kelios savaitės ir tik 7,9% – nedalyvauja ST. Tie, kam iš dalies patinka ST – 44,2%, juose dalyvauja kelis kartus per dieną, 32,5% – kartą per dieną ir tik 0,6% nedalyvauja ST. Turbūt noras neatsilikti nuo draugų, juos supančios aplinkos ir technologinių naujovių verčia dalyvauti nors ir nelabai patinkančioje veikloje. Analizė lyties aspektu parodė, kad vaikinams socialiniai tinklalapiai labiau patinka nei merginoms: vaikinių – PI = 0,71 (SD = 0,27), merginų – PI = 0,57 (SD = 0,32) ($p < 0,0001$; $df = 913$; $t = 6,76$).

Socialiniuose tinkluose vartotojų veiksmai yra vieši, nebent vartotojas nustato privatumo lygius (rodyti visiems, draugams ar tik sau). Todėl respondentų klausta, ar jie žino, kaip socialiniai tinklalapiai naudoja paskelbtą asmeninę bei kito pobūdžio informaciją. Atsakymai parodė, kad tik 216/23,7% respondentų žino apie tai, 498/54,5% iš dalies numano ir net 199/21,8% nežino, kur jų informacija yra panaudojama (2 pav.). Analizė lyties aspektu parodė, kad vaikinai

1 pav. Ar patinka socialiniai tinklalapiai?

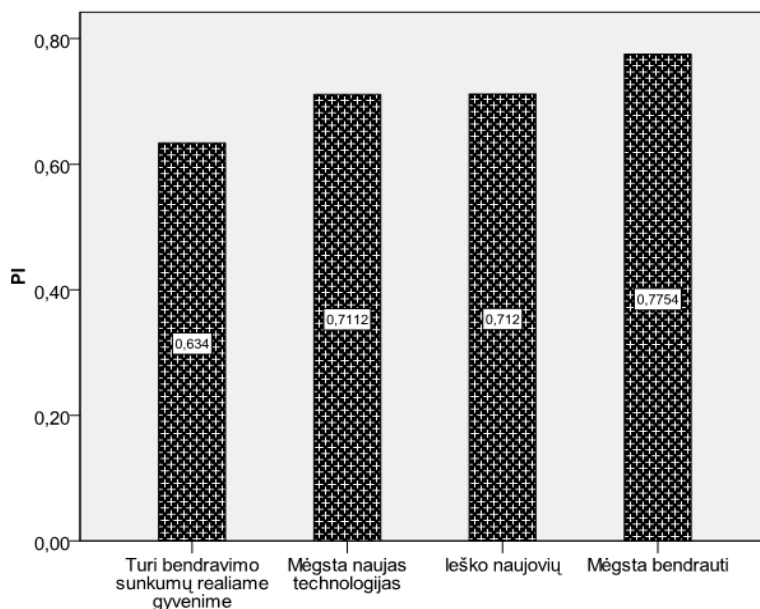

2 pav. Ar žinote, kaip ST naudoja paskelbtą asmeninę bei kitokio pobūdžio informaciją?

labiau orientuojasi, kur ST panaudoja jų pateiktą informaciją, nei merginos: vaikinių – $PI = 0,57$, $SD = 0,35$; merginų – $PI = 0,47$, $SD = 0,32$ ($p < 0,0001$; $df = 911$; $t = -3,97$).

Domėtasi respondentų nuomone apie žmones, kurie naudojami socialiniais tinklalapiais. Todėl prašyta įvertinti pateiktus teiginius. Didžiausia teigiama nuostata, kad tai žmonės, mėgstantys bendrauti – $PI = 0,78$, $SD = 0,19$, ieškantys naujovių – $PI = 0,71$, $SD = 0,21$, mėgstantys naujas technologijas – $PI = 0,71$, $SD = 0,21$ (3 pav.). Mažiausia teigiama nuostata teiginio, kad tai žmonės, turintys bendravimo sunkumų realiame gyvenime – $PI = 0,63$, $SD = 0,30$.

3 pav. Studentai apie žmones, linkusius naudotis socialiniais tinklais

Socialiniai tinklalapiai atskleidžia dalyvių aktyvumą, socialumą, nes pagrindinė informacija yra tai, ką vartotojas parašė, kokia jo nuotaika, su kuo pradėjo draugauti, kokias nuotraukas įkėlė, kaip komentuoja, prie ko prisijungė ir t. t. Anketoje buvo pateikti 26 teiginiai apie socialinius tinklus ir prašyta respondentų juos įvertinti. Siekiant sumažinti kintamųjų skaičių neprarandant esminės informacijos, 26 teiginiams buvo atlikta faktorinė analizė pagrindinių komponentų analizės metodu, panaudojant *Varimax* rotaciją su *Kaiser* normalizacija. 26 klausimo teiginiai suskirstyti į 4 faktorius. Pagal bendruosius požymius faktorius sąlyginai pavadino: 1 faktorius – *ST poveikis asmeniui* (5 teiginiai), 2 faktorius – *ST, kaip laisvalaikio ir bendravimo priemonė* (7 teiginiai), 3 faktorius – *ST sąveika su socialine aplinka* (8 teiginiai), 4 faktorius – *ST, kaip ugdymo, informacijos priemonė* (6 teiginiai). 7 lentelėje pateikti kiekvieno faktoriaus sąlyginiai pavadinimai ir jį sudarantys teiginiai, faktoriai svoriai, parodantys, koku lygiu kiekvienas teiginys koreliuoja su faktoriumi, kiekvieno teiginio ir viso faktoriaus populiarumo indeksai (PI).

Studentų nuomonė apie socialinius tinklalapius

	1 FAKTORIUS <i>ST neigiamas poveikis asmeniui</i>	Faktori- niai svo- riai	PI	
			Teiginio	Faktoriaus
1.	ST perteikiama informacija gali turėti neigiamos įtakos paauglių elgsenai ir sveikatai	0,72	0,72	0,75
2.	ST daro neigiamą įtaką moksleivių pažymiams ir gebėjimui susikaupti	0,68	0,73	
3.	Bendravimas virtualioje erdvėje niekada neatstos tiesioginių žmonių santykių	0,67	0,89	
4.	Dauguma ST priklausančių žmonių nežino, su kuo dalijasi informacija apie save, savo pomėgius bei gyvenimą	0,65	0,73	
5.	Nuolatinis buvimas virtualioje aplinkoje daro didžiulę žalą asmens socializacijai	0,62	0,67	
	2 FAKTORIUS <i>ST, kaip laisvalaikio ir bendravimo priemonė</i>	Faktori- niai svo- riai	PI	
			Teiginio	Faktoriaus
1.	ST – puiki laisvalaikio praleidimo priemonė	0,74	0,62	0,64
2.	ST padeda susirasti draugų	0,72	0,72	
3.	ST puiki atsipalaidavimo priemonė	0,70	0,60	
4.	ST yra puiki bendravimo priemonė	0,67	0,76	
5.	Komunikacija virtualioje erdvėje suteikia didesnes galimybes	0,48	0,61	
6.	ST yra patikima kompiuterinė priemonė	0,44	0,45	
7.	ST puiki priemonė savireklamai	0,43	0,75	
	3 FAKTORIUS <i>ST sąveika su socialine aplinka</i>	Faktori- niai svo- riai	PI	
			Teiginio	Faktoriaus
1.	ST daugiausia naudojami žemesnio išsilavinimo asmenys	0,64	0,38	0,58
2.	ST skatina žmonių susvetimėjimą	0,56	0,60	
3.	ST dehumanizuoja visuomenę	0,56	0,56	
4.	ST atskiria žmones nuo tikrovės	0,55	0,65	
5.	ST uždirba daug pinigų naudodamiesi nemokama asmenine informacija	0,53	0,63	
6.	ST gali paskatinti jaunimą savižudybei	0,50	0,53	
7.	Buvimas ST yra labiau madingas nei naudingas	0,41	0,66	
8.	ST puikus dalykas tiems, kas nesuvokia, kas yra privatumas	0,40	0,62	

	4 FAKTORIUS <i>ST, kaip ugdymo, informacijos priemonė</i>	Faktori- niai svo- riai	PI	
			Teiginio	Faktoriaus
1.	ST suteikia nacionalinių ir tarptautinių žinių	0,66	0,63	0,64
2.	ST galima rasti daug naudingos informacijos	0,65	0,67	
3.	ST gera galimybė mokytis, tobulėti, bendrauti su visu pasauliu neišeinant iš namų	0,56	0,66	
4.	Žmonės dalyvaudami ST prisideda prie IKT vystymosi	0,53	0,58	
5.	ST taupo laiką, leidžia veikti daug efektyviau	0,53	0,56	
6.	ST puiki galimybė sužinoti įvairias naujienas	0,50	0,75	

Kiekvienam faktoriui skaičiuotas populiarumo indeksas (PI). Gauta, kad stipriausiai išreikštas 1 faktorius (*ST neigiamas poveikis asmeniui*, PI = 0,75). Nepaisant to, kad beveik visi apklausoje dalyvavę asmenys naudojami socialiniais tinklais ir akcentuoja daug jų teigiamų savybių, jie išreiškia ir susirūpinimą, kad socialiniai tinklai turi nemenką neigiamą poveikį asmeniui. Jie teigia, kad bendravimas virtualiojoje erdvėje niekada neatstos tiesioginių žmonių santykių (PI = 0,89, SD = 0,18), kad socialiniais tinklais perteikiama informacija gali turėti neigiamos įtakos paauglių elgsenai ir sveikatai (PI = 0,72 SD = 0,21), kad ST daro neigiamą įtaką moksleivių pažymiams ir gebėjimui susikaupti (PI = 0,73, SD = 0,21), kad dauguma ST priklausančių žmonių nežino, su kuo dalijasi informacija apie save, savo pomėgius bei gyvenimą (PI = 0,73, SD = 0,22).

Pakankamai stipriai išreikšti ir 2 (PI = 0,64) bei 4 (PI = 0,64) faktoriai, teigiantys, kad socialiniai tinklai yra tinkama laisvalaikio ir bendravimo bei ugdymo ir informacijos priemonė. Šių faktorių atskirų teiginių populiarumo indeksas kito nuo 0,76 iki 0,56.

Tačiau studentai nelabai sutinka, kad ST yra patikima kompiuterinė priemonė (PI = 0,45, SD = 0,22). Be to, jie išvelgia ir neigiamą ST santykio su visuomene poveikį (3 faktorius *ST sąveika su socialine aplinka*, PI = 0,58). Jie pastebi, kad ST atskiria žmones nuo tikrovės (PI = 0,65, SD = 0,24), skatina žmonių susvetimėjimą (PI = 0,60, SD = 0,25), dehumanizuoja visuomenę (PI = 0,56, SD = 0,23) ir pan.

Išanalizavus respondentų atsakymus lyties aspektu, gautas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp vaikinių ir merginų 1 ($p \leq 0,001$, $t = 3,8$, $df = 908$) ir 4 ($p \leq 0,001$, $t = 5,0$, $df = 908$) faktorių teiginių vertinimų. Merginos (PI = 0,66) labiau negu vaikinai (PI = 0,61) įsitikinusios, kad ST yra puiki ugdymo ir informacijos priemonė, nors tuo pačiu metu jos (PI = 0,76) labiau negu vaikinai (PI = 0,72) išvelgia ir neigiamą poveikį asmeniui. Kad ST yra puiki laisvalaikio ir bendravimo priemonė (2 faktorius), vienodai pripažįsta tiek vaikinai, tiek merginos.

Diskusija

Neabejotina, kad praktiškai visi studentai gana intensyviai naudojami internetu. Didžioji dalis jų kasdien naršydami internete praleidžia vidutiniškai nuo 1 iki 2 valandų. Kalbant apie ST tenka pastebėti, kad naudojimasis tokiais tinklalapiais tiesiogiai susijęs

su naudojimusi kompiuteriais ir internetu. Pastaraisiais metais tapo kone madinga turėti asmeninį profilį kuriame nors socialiniame tinklalapyje, o kartais ir keliuose skirtinguose. Nors ir vyksta sparti ST plėtra, kontroversiškas išlieka jų panaudojimo klausimas akademinėje erdvėje. Naujausi tyrimai rodo, kad nepaisant to, jog didžioji dalis universitetų studentų turi asmeninius profilius tinklalapiuose, išlieka gana ryškus atotrūkis tarp studentų ir dėstytojų požiūrio į tokių tinklalapių naudojimą (Malesky, Peters, 2012). Dėstytojai šiuo požiūriu akivaizdžiai išlieka konservatyvesni.

Kitas svarbus aspektas yra tas, kad ST turi dar visiškai neišnaudotas edukacines galimybes. Kaip pastebi tyrėjai (Charlton, Devlin, Drummond, 2009; Davis, 2010; Judd, 2010; Demski, 2010), ST stiprina bendruomeniškumą, spartina komunikavimą su kitais, sukuria tam tikras platformas keitimuisi informacija ir t. t. Jau keletą metų intensyviai vykdomi tyrimai šioje srityje patvirtina, kad ST padeda vartotojams plėtoti jų technologinius, informacinius gebėjimus. Naudojantis socialiniais tinklalapiais mokomasi komuniukuoti, keistis informacija, bendradarbiauti ir pan. Svarbus momentas yra tas, kad dėstytojai turėtų rodyti daugiau iniciatyvos išnaudojant ST teikiamas edukacines galimybes (University of Minnesota, 2008).

Autorių atliktas tyrimas parodė, kad vartotojai turi nedaug žinių apie tai, kaip yra panaudojama asmeninė informacija, kuri pateikiama socialiniuose tinklalapiuose. Tai akivaizdžiai susiję su asmens teisėmis bei etiniais dalykais. Net 55 procentai respondentų nežino, kaip ST naudoja paskelbtą asmeninę bei kitokio pobūdžio informaciją. Tai rodo, kad jau anksčiau tyrėjų kelta problema išlieka aktuali. C. Brydolf (2007) akcentuoja, kad itin svarbu rasti tam tikrą balansą tarp naudos ir galimų rizikų naudojantis ST.

Visiškai suprantama, kad spartus technologijų vystymasis negali neįtakoti švietimo praktikos. Tačiau efektyvus naujų technologijų panaudojimo edukaciniais tikslais klausimas išlieka atviras. Neabejotinai turime rengti jaunąją kartą būti pakankamai raštingus skaitmeninėje, socialiniais tinklais pripildytoje visuomenėje (Fernandez-Villavicencio, 2010; Pollara, Zhu, 2011).

Išvados

Nustatyta, kad didžioji dalis respondentų internetu naudojasi keletą kartų per dieną, be to, daugiau kaip pusė jų taip pat keletą kartų per dieną lankosi socialiniuose tinklalapiuose. Tik maža dalis respondentų neturi susikūrę savo asmeninio profilio socialiniuose tinklalapiuose. Akivaizdu, kad naudojimasis internetu ir lankymasis socialiniuose tinklalapiuose glaudžiai ir tiesiogiai susiję dalykai.

Daugiau nei trečdalis respondentų labai palankiai vertina socialinius tinklalapius, jie jiems patinka. Netgi tie, kuriems socialiniai tinklalapiai nepatinka, vis tiek juose periodiškai lankosi.

Nustatyta, kad nors respondentai žino gana daug socialinių tinklalapių, dažniausiai lankomi ir populiariausi yra trys: *You Tube*, *Facebook*, *Google+*. Svarbiausios funkcijos – tai bendravimas, mokymasis ir keitimasis informacija, žinučių rašymas. Išryškėjo ir tam tikri lyčių skirtumai vertinant socialinius tinklalapius. Socialiniuose tinkluose labiau bendrauja merginos nei vaikinai, pastarosios daugiau dėmesio skiria reklamai, keitimuisi informacija, o vaikinams svarbesnis flirtavimas.

Susirūpinimą kelia tai, kad tik maža dalis respondentų žino, kaip socialiniai tinklalapiai naudoja paskelbtą asmeninę bei kito pobūdžio informaciją. Be to, vaikinai labiau orientuojasi, kur ST panaudoja jų pateiktą informaciją, nei merginos.

Nors ST yra puiki bendravimo priemonė, puiki galimybė sužinoti įvairias naujienas, susirasti draugų ir t. t., studentai yra tvirtai įsitikinę, kad bendravimas virtualioje erdvėje niekada neatstos tiesioginių žmonių santykių. Tokia jų pozicija vertintina kaip pozityvi. Kita vertus, akivaizdu, kad edukacinis socialinių tinklalapių potencialas studentų vertinimuose išreikštas gana silpnai ir tai kelia pagrįstą susirūpinimą.

Literatūra

- Acquisti, A., & Gross, R. (2005). Imagined communities: Awareness, information sharing, and privacy on the Facebook. In *Proceedings of the 6th Workshop on Privacy Enhancing Technologies*, (Ed.) P. Golle & G. Danezis, 36–58. Cambridge: Robinson College.
- Awouters, V., Palmaers, D., Veltjen, A. (2011). 2Facebook or not 2Facebook in Education: that's the question? Teaching and Learning on Facebook. In: *Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT / Enabling education and research with ICT* (Mednarodna konferenca Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT - SIRikt 2011, Kranjska Gora, 13–16. april 2011 / The 5th International Conference SIRikt, 13th–16th April 2011). Ljubljana: Miška, p. 148–151.
- Brydolf, C. (2007). Minding MySpace: Balancing the benefits and risks of students' online social networks. *Education Digest*, 73(2), 4–8.
- Charlton, T., Devlin, M., & Drummond, S. (2009). Using facebook to improve communication in undergraduate software development teams. *Computer Science Education*, 19(4), 273–292.
- Demski, J. (2010). Tweets for Teachers. *THE Journal*, 37(2), 16–18.
- Davis, M. R. (2010). Social Networking Goes to School. *Education Digest*, 76(3), 14–19.
- Gemmill, E., & Peterson, M. (2006). Technology use among college students: Implications for Student Affairs Professionals. *NASPA Journal*, 43(2), 280–300.
- Fernandez-Villavicencio, N. (2010). Helping students become literate in a digital, networking-based society: A literature review and discussion. *International Information & Library Review*, 42(2), 124–136.
- Judd, T. (2010). Facebook versus email. *British Journal of Educational Technology*, 41(5), 101–103.
- Karliček, M., Tomek, I., Hasprova, M., Zamazalova, M. (2012). Social Networking Sites in the Czech Republic: an Empirical Study. *Management & Marketing Challenges for the Knowledge Society*, 7(1), 15–28.
- Kolek, E.A. & Saunders, D. (2008). Online disclosure: An empirical examination of undergraduate Facebook profiles. *NASPA Journal*, 45(1).
- Lamanauskas, V., Šlekienė, V., Ragulienė, L. (2010). Lietuvos universitetų studentų patirtis naudoti informacinės komunikacinės technologijas. *Gamtamokslinis ugdymas / Natural Science Education*, 3(29), 14–27.

- Lamanauskas, V., Šlekienė, V., Ragulienė, L. (2012). Usage of Social Networking Websites: Lithuanian University Students' Position. *Problems of Education in the 21st Century*, 45, 27–39.
- Malesky, L., Peters, Ch. (2012). Defining appropriate professional behavior for faculty and university students on social networking websites. *Higher Education*, 63(1), 135–151.
- Mendez, Jesse P., Curry, J., Mwavita, M., Kennedy, K., Weinland, K., Bainbridge, K. (2009). To Friend or Not to Friend: Academic Interaction on Facebook. *International Journal of Instructional Technology & Distance Learning*, 6(9). Retrieved on 20 April 2012 from, http://www.itdl.org/Journal/Sep_09/article03.htm.
- Pollara, P., & Zhu, J. (2011). Social Networking and Education: Using Facebook as an Edusocial Space. In Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2011 (pp. 3330–3338). Chesapeake, VA: AACE.
- Rouis, S., Limayem, M., Salehi-Sangari, E. (2011). Impact of Facebook Usage on Students' Academic Achievement: Role of Self-regulation and Trust. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 9(3), 961–994.
- Taynton, K. (2012). The Net Generation in Japan: a Survey of Internet Behaviours of Students Aged 13-21. *Teaching English with Technology*, 12(1), 3–19.
- University of Minnesota (2008, June 20). Educational Benefits of Social Networking Sites Uncovered. Retrieved June 14, 2012, from <http://www.sciencedaily.com/releases/2008/06/080620133907.htm>.

Priedas

SOCIALINIAI TINKLALAPIAI

*Mielas studente,
kreipiamės į Jus norėdami sužinoti apie socialinius tinklalapius ir jų panaudojimą*

Prašome Jūsų atidžiai perskaityti anketą.
Mums labai svarbu, kad atsakytumėte nuoširdžiai į VISUS klausimus.

ANKETA ANONIMINĖ

Jūsų atsakymai nebus skelbiami pavieniui.
Skelbsime tik apibendrintus tyrimo duomenis.

Užpildykite anketą iki galo. Jums tinkamus atsakymus įrašykite arba pažymėkite x.
Mums JŪSŲ nuomonė labai svarbi.

DĖKOJAME IR LINKIME SĖKMĖS

ATSAKYKITE Į KELETĄ KLAUSIMŲ APIE SAVE

1. **Jūs** studentė studentas
2. **Jūsų studijų programa (įrašykite)** .....
3. **Kursas (įrašykite)** .....
4. **Kaip dažnai naudojātės internetu?**
 Kelis kartus per dieną Kartą per dieną 3–5 kartus per savaitę
 1–2 kartus per savaitę Kas kelias savaites Rečiau

5. Kiek laiko vidutiniškai praleidžiate internete vieno apsilankymo metu?

- Mažiau nei 10 min.   Tarp 10 ir 30 min.   Tarp 30 min. ir 1 val.
 Tarp 1 ir 2 val.   Tarp 2 ir 3 val.   Daugiau nei 3 val.

6. Kaip dažnai Jūs naudojate šiais socialiniais tinklalapiais?	Kasdien	Kartą per savaitę	Kartą per mėnesį	Rečiau nei kartą per mėnesį	Nesinaudoju
1. Facebook					
2. Twitter					
3. Orkut					
4. MySpace					
5. LinkedIn					
6. Windows Live Profile					
7. Hi5					
8. Bebo					
9. OpenID					
10. YouTube					
11. Flickr					
12. Reddit					
13. StumbleUpon					
14. Delicious					
15. Digg					
16. Friendster					
17. Dailymotion					
18. Arto					
19. Skyrock					
20. Tuenti					
21. Foursquare					
22. Vimeo					
23. Google+					
24. Kita (įrašykite)					

7. Ar Jums patinka socialiniai tinklalapiai?

- Taip   Iš dalies   Ne

Kodėl? .....

8. Įvertinkite socialinių tinklalapių funkcijas pagal jų svarbą Jums. (1 – visai nesvarbu; 5 – labai svarbu)	1	2	3	4	5
Žaidimai (<i>On-line</i>)					
Bendravimas (įskaitant bendravimą interesų grupėse)					
Keitimasis foto-, video- ir pan.					
Reklama					
Mokymasis ir keitimasis informacija					
Draugų paieška					
Laisvalaikio praleidimas					
„Šnipinėjimas“					
Žinučių rašymas					
Internetinių nuorodų pateikimas iš interneto					
Internetinių nuorodų pateikimas iš mobiliojo telefono					
Videopokalbiai grupėse					
Vertinimas arba „Read.Watch.Listen“ technologija					
Flirtavimas					
Kita (<i>įrašykite</i>)					

9. Ar žinote, kaip socialiniai tinklalapiai naudoja paskelbtą asmeninę bei kito pobūdžio informaciją?

Taip, žinau

Iš dalies žinau

Nežinau

10. Įvertinkite šiuos teiginius apie žmones, linkusius naudotis socialiniais tinklais.	Visiškai sutinku	Sutinku	Abejoju	Nesutinku	Visiškai nesutinku
1. Mėgstantys bendrauti					
2. Mėgstantys naujas technologijas					
3. Naujovių ieškotojai					
4. Turintys bendravimo sunkumų realiame gyvenime					
5. Kita (<i>įrašykite</i>)					
6. Kita (<i>įrašykite</i>)					
7. Kita (<i>įrašykite</i>)					

11. Įvertinkite šiuos teiginius apie socialinius tinklalapius (ST).	Visiškai sutinku	Sutinku	Abejoju	Nesutinku	Visiškai nesutinku
1. ST atskiria žmones nuo tikrovės					
2. ST uždirba daug pinigų naudodamiesi nemokama asmenine informacija					
3. ST daugiausia naudojami žemesnio išsilavinimo asmenys					
4. Žmonės dalyvaudami ST prisideda prie IKT vystymosi					
5. ST padeda susirasti draugų					

6. ST yra puiki bendravimo priemonė					
7. ST gali paskatinti jaunimą savižudybei					
8. ST dehumanizuoja visuomenę					
9. ST skatina žmonių susvetimėjimą					
10. Buvimas ST yra labiau madingas nei naudingas					
11. Komunikacija virtualioje erdvėje suteikia didesnes galimybes					
12. Nuolatinis buvimas virtualioje aplinkoje daro didžiulę žalą asmens socializacijai					
13. Bendravimas virtualioje erdvėje niekada neatstos tiesioginių žmonių santykių					
14. Dauguma ST priklausančių žmonių nežino, su kuo dalijasi informacija apie save, savo pomėgius bei gyvenimą					
15. ST yra patikima kompiuterinė priemonė					
16. ST perteikiama informacija gali turėti neigiamos įtakos paauglių elgsenai ir sveikatai					
17. ST daro neigiamą įtaką moksleivių pažymiams ir gebėjimui susikaupti					
18. ST galima rasti daug naudingos informacijos					
19. ST puiki laisvalaikio praleidimo priemonė					
20. ST puiki galimybė sužinoti įvairias naujienas					
21. ST puikus dalykas tiems, kas nesuvokia, kas yra privatumas					
22. Tai gera galimybė mokytis, tobulėti, bendrauti su visu pasauliu neišeinant iš namų					
23. ST puiki atsipalaidavimo priemonė					
24. ST suteikia nacionalinių ir tarptautinių žinių					
25. ST puiki priemonė savireklamai					
26. ST taupo laiką, leidžia veikti daug efektyviau					

12. Ar naudojimasis ST gerina Jūsų informacinius komunikacinius gebėjimus?

Taip, gerina   Iš dalies gerina   Neturi įtakos

13. Kas paskatino Jus sukurti asmeninį profilį(-ius) socialiniuose tinklalapiuose?

(Irašykite) .....

14. Kaip dažnai lankotės internetiniuose socialiniuose tinklalapiuose?

Kelis kartus per dieną   Kartą per dieną   3–5 kartus per savaitę
 1–2 kartus per savaitę   Kas kelias savaites   Rečiau

15. Kiek laiko vidutiniškai praleidžiate internetiniuose socialiniuose tinklalapiuose vieno apsilankymo metu?

- Mažiau nei 10 min.   Tarp 10 ir 30 min.   Tarp 30 min. ir 1 val.
 Tarp 1 ir 2 val.   Tarp 2 ir 3 val.   Daugiau nei 3 val.

16. Išvardykite bent po keletą socialinių tinklalapių privalumų ir trūkumų.

Privalumai	Trūkumai

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME UŽ JŪSŲ PASTANGAS

PASTABOS IR KOMENTARAI

Summary

POSSIBILITIES OF USING SOCIAL NETWORKING WEBSITES

Vincentas Lamanauskas, Violeta Šlekienė, Loreta Ragulienė

Siauliai University, Lithuania

Over the latter decade a rapid development of information communication technologies has been going on in various directions. Technological possibilities have increased very significantly (Lamanauskas, 2012). The development of internet and technologies related with it has been extremely fast. A lot of internet service providers have appeared in the market, their number still continues to grow. The internet diaries, social portals, technologies allowing live communication on the internet (Internet Relay Chat, IRC), talk programme Windows Live Messenger (MSN), ICQ forums and other have occurred and are spreading. Thus, today a consumer can create his profile on the internet, can make friends, communicate in the interest groups and so on. It can be stated, that every human being contributes in his own way to the internet and at the same time to ICT development, in general. It is obvious, that together with technological problems also arise social internet problems. Social networking websites are closely related with economical, psychological, educational, valeological and other aspects. There is a shortage of researches grounding socio-educational social network aspects.

Research purpose is to ascertain how Lithuanian university students use social networking websites, how they value them, what opinion they have about various social networking websites, what they know about them. The main research questions are: What social networking websites do students know and use most frequently?; What social networking website functions do students use and why?; Do students like social networking websites and why?; What do students know about how social networking websites use published personal and other type of information?; What is students' attitude to opportunities provided by social networking websites?

It has been stated, that the majority of the respondents use the internet a few times a day, besides, more than a half of them visit social networking websites a few times a day as well. Only a small part of the respondents haven't created their personal profile in social net-

working websites. More than a third of the respondents very favourably value social networking websites, they like them. Even those who don't like social networking websites, all the same, periodically visit them. It has been asserted, that though the respondents know a lot of social networking websites, the most frequently visited and most popular are three: YouTube, Facebook, Google+. The most important functions are: communication, learning and exchanging information, texting. It is worrying, that only a small part of the respondents know how social networking websites use published and other type of information. Though SNW is an excellent means of communication, a perfect opportunity for finding out various news, for making friends and so on, students are firmly convinced, that communication in virtual space will never substitute direct people's relations. Such their position is valued as positive. On the other hand, it is obvious, that educational social networking potential has rather poor expression in students' evaluation and it raises a grounded concern.

Key words: social networking websites, survey, university students.

Received 25 July 2012; accepted 06 September 2012

 <p>Vincentas Lamanuskas Professor, Natural Science Education Research Centre, Siauliai University, P.Visinskio Street 25-119, LT-76351 Siauliai, Lithuania E-mail: v.lamanuskas@ef.su.lt Website: http://www.lamanuskas.projektas.lt</p>	 <p>Violeta Štekienė Senior Researcher, Natural Science Education Research Centre, Siauliai University, P.Visinskio Street 25-119, LT-76351 Siauliai, Lithuania E-mail: violeta@fm.su.lt Website: http://www.gutc.su.lt</p>
 <p>Loreta Ragulienė Senior Researcher, Natural Science Education Research Centre, Siauliai University, P. Visinskio Street 25-119, LT-76351 Siauliai, Lithuania E-mail: loretar@gmail.com Website: http://www.gutc.su.lt</p>	